به نام خدا

دانشگاه تهران پردیس دانشکدههای فنی دانشکده برق و کامپیوتر

درس یادگیری عمیق و کاربردها تمرین شماره ۴

امیر محمد کریمی ۸۱۰۱۹۴۳۸۳

خرداد ماه ۱۳۹۸

فهرست

٣	خش ۱
۴	بخش ٢
9	يوست
٧	مراجع

بخش ۱

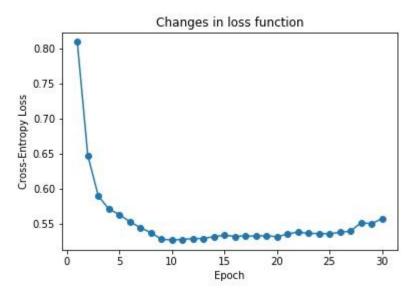
در این تمرین قصد داریم تا برای تبدیل گفتار به متن روی پایگاه داده ی مربوط به صوت ارقام عربی از مدل مخفی مارکوف به همراه یک شبکه ی عصبی استفاده کنیم.

در بخش اول این تمرین، برای هر رقم، یک مدل GMM-HMM داریم. این مدلها را به کمک داده های موجود آموزش می دهیم و در بخش های بعد از احتمالات محاسبه شده و خروجی این بخش استفاده خواهیم کرد.

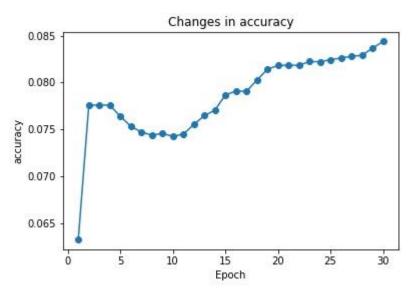
پس از آموزش این ۱۰ شبکه، آن را به کمک دادههای تست، ارزیابی میکنیم و مشاهده میکنیم که دقت در حالتی که یک بلاک از دادهها را به آن بدهیم، حدود ۴۰ درصد میباشد که نزدیک دقت مطلوب میباشد.

بخش ۲

در این بخش، قصد داریم تا یک DNN با یک لایه ی مخفی و همچنین دو لایه ی مخفی را جایگزین GMM در کنیم و مدل را مجددا آموزش دهیم. برای این کار، شبکه را به این صورت تعریف میکنیم که ورودی آن ۹ فریم ۳۹ تایی (یک فریم اصلی و ۴ فریم قبل و بعد از آن) و خروجی شبکه، احتمال هر state شبکه ی مارکوف به ورودی میباشد (با توجه به این که ۱۰ کلاس داریم و هر HMM دارای ۶ حالت است، بنابراین خروجی شبکه ۴۰ تایی میباشد). سپس این خروجی را به کمک قانون بیز به احتمال مشاهده به شرط حالت تبدیل میکنیم و به شبکه ی HMM میدهیم. پس از آموزش شبکه ی DNN، نمودار دقت و خطای آن به صورت زیر به دست میآید:

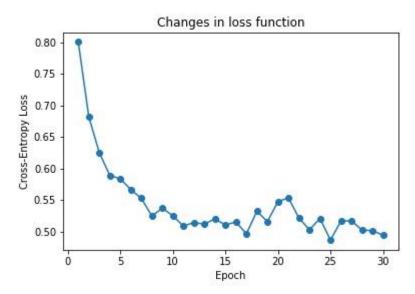

شکل ۱ . میزان خطای شبکه با یک لایهی مخفی در ۳۰

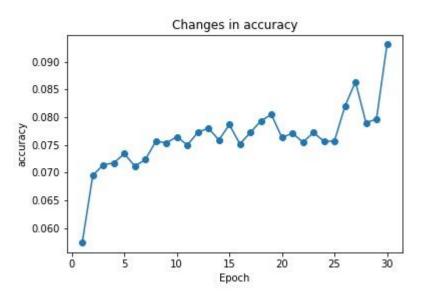

شکل ۲ . میزان دقت شبکه با یک لایهی مخفی در ۳۰

سلام در حالتی که شبکه با دو لایهی مخفی را برای این قسمت در نظر بگیریم، خروجی دقت و خطای آن به صورت زیر در می آید:

شکل ۳۰ میزان خطای شبکه با دو لایهی مخفی در ۳۰

شکل ۴. میزان دقت شبکه با دو لایهی مخفی در ۳۰

با مقایسه ی این شبکه با یک و دو لایه ی مخفی مشاهده میکنیم که شبکه با دو لایه ی مخفی اندکی بهتر عمل میکند و سرعت همگرایی آن نیز اندکی بیشتر است.

پیوست 1: روند اجرای برنامه

برای اجرای پروژه لازم است تا در ابتدا فایلهای مربوط به دیتاست را در پوشهای با نام -Arabic اجرا cell قرار دهید و سپس notebook آپلود شده در پوشهی Codes را به صورت cell به cell اجرا کنید.

[1] Pytorch.org. (2019). *torch.nn* — *PyTorch master documentation*. [online] Available at: https://pytorch.org/docs/stable/nn.html [Accessed 20 May 2019].